

Az önértékelésre nevelés jelentősége:

Oktató-nevelő munkámban nagy gondot fordítok a reális önértékelés kifejlesztésére. Az osztályzatok hiánya ellenére tanítványaim önmagukról alkotott véleménye szinte teljesen egyezik az enyémmel. E folyamat eredményét tükrözi, hogy a 2. osztály I. félévének végén megkérdeztem tanulóimtól:

– „Hányasra értékeled magatartásod, szorgalmad, valamint az egyes tantárgyakban elért eredményedet?”

A két vélemény találkozott.

Vitathatatlan, hogy a pedagógus munkája nehezebb, időigényesebb az írásbeli munka megnövekedésétől, de megéri. Az oktató-nevelő munka tudatos tervezését, szervezését, ellenőrzését igényli. Ugyanakkor ez a rendszer biztosítja, hogy a tanulók, a szülők gyakrabban és gyorsabban kapnak részletesebb információt a nevelő visszajelzései alapján. Azt is egyértelműen megállapíthatjuk mind a szülők véleményeiből, mind a saját tapasztalatomból, hogy feszültségmentes, oldottabb légkört biztosít a Tájékoztató füzet alkalmazása a tanulók értékelésekor. Ez nem jelentheti a pedagógiai hatékonyság csökkenését.

A célunk az, hogy a személyiségfejlesztés során mindenkinek a „neki megfelelő” terhelést biztosítsuk, hogy olyan hatásrendszert dolgozzunk ki, amely a legkedvezőbb, legoptimálisabb feltételeket teremti meg a gyerek fejlődéséhez.

Ez a módszer teszi lehetővé a rendszeres, szoros kapcsolatot a szülők és nevelők között. A kölcsönös információ mindenképpen elősegíti e két jelentős nevelési tényező hatékonyságának fokozását.

DR. SÁRDI IMRÉNE

Pécs

Főiskolások tapasztalatgyűjtése egy általános iskolai matematikaórán

Az egységes oktató-nevelő munka megvalósításának egyik feltétele, hogy a pedagógus ne csak a részfeladatait ismerje, hanem legyen áttekintése az oktatás, nevelés egész területéről: az óvodától az egyetemig.

Minimális elvárhatóság, hogy ebben a folyamatban résztvevő pedagógus a közvetlen megelőző oktató-nevelő munka tartalmát ismerje: az alsó tagozatos az óvodait, a felső tagozatos az alsó tagozatét stb.

A tanárképző főiskola hallgatói a felső tagozat szaktárgyi oktatására kapnak képesítést.

Az előbb mondottakból következik, hogy leendő jó munkájuk érdekében meg kell ismerkedniük az alsó tagozatban folyó általános és főképpen a szaktárgyi munkával, hisz nélkül a folyamatos munka el sem képzelhető.

A főiskolai képzés során sajnos kevés a lehetőség arra, hogy a hallgatók tapasztalatokat szerezzenek az oktatási előzményekről, nem tudják megismerni a tanulók előző években szerzett ismereteit, és főképp folyamatosságában nem tudják megfelelően nyomon követni az ismeretszerzések hogyanját, mikéntjét, mennyiségét.

A I. éves pedagógia szakos hallgatók (akiknek zöme matematika szakos is) módot kaptak arra, hogy részt vegyenek az óvodapedagógiai gyakorlaton belül óvodai

nagycsoportos foglalkozásokon, majd az általános iskola alsó tagozatán a második osztályban matematika foglalkozáson.

Láthatták és megfigyelhették, hogy az óvodában is ugyanazt a matematikát tanítják, amit később az iskolában, legalábbis ami az általános elveket, módszereket, modern matematikai felfogásokat illeti – természetesen az adott életkornak megfelelő szinten.

Láthatták, hogyan foglalkoznak játékos szinten halmazokkal, relációkkal, geometriai, logikai műveletekkel. Tapasztalhatták, hogy e munka során már az óvodás korban rendelkeznek geometriai szemlélettel, önállóbban és logikusabban gondolkodnak, mint azok a gyermekek, akik nem jártak óvodába.

Ez a többlet tudás tapasztalható a szemléltető eszközök használatánál is. Ismerik a színes rúdkészletet, mágneses táblát, korongot, logikai készletet, lyukas táblát stb. Az alsó tagozatban kiegészülnek – más szemléltető eszközzel – pl. Dienes-készlettel stb. Mégis ezek használata nem jelent nehézséget a gyermeknek, mivel nagy része ismert.

Vitathatatlanul magasabb szintről indulnak az általános iskolai matematikai tanulás elé, és ez kihat majd az egész osztály átlagára és a tanulás haladási ütemére.

Ilyen óvodai látogatás-előzmény után hallgattuk meg a pécsi Jókai úti általános iskola második osztályában dr. Bédi Imréné matematikai óráját.

Az óra vázlata:

Anyaga:

Kétjegyű számok fogalmi mélyítése. Összekapcsolt gép.

Szorzás előkészítése, nyitott mondat.

Szimmetrikus nem-szimmetrikus reláció.

Logikai játék.

1. Készíts sorozatot. (Csoportos feladat)

1. cs. 12, 15, 18, ... folytasd!

2. cs. 42, 46, 50, 48, 52, 44, ... rendezd!

3. cs. 3, 5, 8, ... alkoss kétjegyű számokat!

Karikázd be a legkisebbet, legnagyobbat (közös feladat)

Ellenőrzés:
Javítás

2. Összeadjuk a következő számokat (analógia alapján)

$8+5$	$38+5$	$7+4$	$67+4$
$18+5$	$58+5$	$27+4$	$97+4$
$28+5$	$78+5$	$47+4$	$37+4$

Hogyan gondolkodunk a nagyobb számoknál?

(Ezután önállóan fogalmazták meg az összefüggést, és saját szavaikkal mondták el, amit végiggondoltak. Ez módot adott a felismerés megerősítéséhez.)

Ellenőrzés
Javítás

3. Figyeld meg, igaz lehet-e ez az állításom

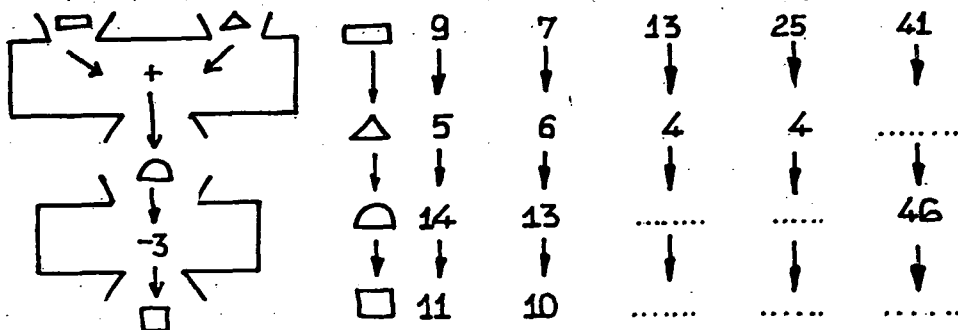
Pista $\xleftrightarrow{\text{testvére}}$ Katinak
Igaz lehet-e visszafelé is? Miért?

Marika $\xrightarrow{\text{idősebb}}$ Ferinél
Igaz lehet-e ez az állításom? Igaz-e visszafelé is?
Húzhatok-e nyilat?

Miért nem? Indoklás.

(Ok-okozati összefüggéseket állapítottak meg.)

4. Két összekapcsolt gép dolgozik
Mi lehet a szabály?

Írd le a szabályt is, ha tudod!

$$\square + \triangle = \triangle - 3 = \square$$

5. Színes rúddal dolgozunk

Most a rózsaszín lesz az egy.

Rakd ki a lilát! Hányval rakd ki?

Hányszorosa a lila a v.-kéknek?

A narancssárgát is kirakjuk.

Most a piros az egy

Rakd ki a 20-at!

Hányszorosa a 4-nek a 20?

A piros (egy) hányadrésze a 20-nak?

Keressük a felét, a negyedét!

6. Nyitott mondatot oldunk meg!

$22 < \square < 30$ (23, 24, 25, 26, 27, 28, 29)

a) Keresd, mely számok teszik igazzá az állítást!

b) $18 + \square < 24$ Keressük az igazsághalmazát, s azt is, amelyek hamissá teszik!

i 0, 1, 2, 3, 4, 5.

h 6, 7, 8, 9, 10, 15...

Ellenőrzés
javítás

Logikai játékkal játszunk

Figyeld a táblára kitett lapot!

Polytasd! Két különbséggel térjen el az előzőtől.

A matematikaórán a kitűzött feladat megvalósult, a tanulók végig figyeltek, gondolkodtak, következtetéseket vontak le, szabályokat alkottak. Természetesen nem mindenki jutott el a szabályalkotásig, de legtöbben jó úton haladtak.

Régi szemlélettel azt lehetett volna várni, hogy ilyen óra túlterheli a gyermeket, lanyhul a figyelem, és fegyelmezetlenség kezd lábra kapni. Éppen ellenkezőleg, ezen az órán mindvégig nyugodt volt a légkör, unatkozó, mással foglalkozó gyermeket nem lehetett látni, de kifáradást sem.

Varga Tamás írja az Élet és Tudomány 1979. évi 48. számában: „... az önállóság és ezen belül az önellenőrzés, bár ma ritkasági értéke van, mégsem a nagydiákok kiváltsága, vagy általuk is nehezen elérhető ideál, hanem a kis elsősöknek is természetes magatartásformája. Az új matematika céljai közé tartozik ennek a magatartásformának a megőrzése, a későbbi évekre való átmentése.” Nos, Bédiné által bemutatott órának legnagyobb értéke a tanulók önálló munkája és önellenőrzése volt.

A felső tagozatban főleg módszer vonatkozásában van eltérés, mégis nagyon hasznos volt megismerni azt a folyamatot, mely a felső tagozat matematika oktatását megelőzi.

